

Nr 45

Av herr **Kollberg m. fl.**, *angående värderingen av varulager vid beskattningen.*

(Lika lydande med motion nr 40 i Första kammaren)

Företagssparandet utgör en av de viktigaste sparformerna och har hittills utgjort en betydelsefull finansieringskälla för företagens investeringar. Under trycket av bland annat vissa omläggningar av företagsbeskattningen har under senare år emellertid det interna företagssparandet försvårats. Med hänsyn till den utomordentliga vikten av att tillfredsställande finansieringsmöjligheter skapas för produktionsapparaters rationalisering och fortsatta utbyggnad, vilken på grund av den skärpta och alltmer hårdnande internationella konkurrensen måste ske i snabb takt, är det av avgörande betydelse att samhällets åtgärder t. ex. i fråga om skattereglernas utformning och den ekonomiska politiken i övrigt underlättar och i varje fall icke direkt försvårar företagssparandet. Vi skall i denna motion endast beröra en av de många skilda faktorer som skapar den yttre ramen för företagssparandet och som utövar ett direkt inflytande på detta, nämligen reglerna för värderingen av varulager vid beskattningen. Varulagervärderingsreglerna är å andra sidan en viktig faktor i detta sammanhang, i synnerhet för mindre företag.

Beskattningsreglerna i fråga om rätt till nedskrivning av varulager har steg för steg skärpts. Före 1955 års beslut om ändrade företagskatteregler medgav skattelagstiftningen i princip rätt till fri nedskrivning av varulager, ehuru under några år dessförinnan särskilda, av konjunkturförhållanden betingade inskränkningar i nedskrivningsrätten hade gällt. Dessa inskränkningar var för övrigt uttryckligen angivna som tillfälliga. Det må tilläggas att sedan slutet av 1940-talet hade mellankommunala prövningsnämnden börjat att som praxis medge en nedskrivning av varulager till 30 procent. År 1955 ändrades den permanenta lagstiftningen, och nedskrivning skulle — med vissa undantag — få ske på lägst 40 procent av varulagrets bokförda värde. Efter en övergångstid har nu denna 40-procentregel trätt i kraft från och med 1960 års taxering.

På längre sikt betyder 40-procentregelns ikraftträdande en ansevärd minskning av företagens konsolideringsmöjligheter och av företagssparandet. För en politik som vill målmedvetet främja en ökning av sparandet och därmed befördra en gynnsam utveckling av produktion och levnadsstandard för alla folkgrupper framstår en sådan åtgärd som ett icke ändamålsenligt inslag. Med hänsyn till varulagervärderingsreglernas betydelse för företagens konsolidering, d. v. s. deras möjligheter att med stöd av goda reserver

möta påfrestningar i vissa konjunktursituationer, strider varulagervärderingsreglernas skärpning mot de anställdas egna intressen. Vi anser därför, att en återgång bör ske till den tidigare gällande 30-procentregeln och föreslår att beskattningsreglerna ändras i detta syfte. Ändringen bör gälla från och med 1962 års taxering. För en snar ändring av skattereglerna i detta hänseende talar dessutom icke minst det förhållandet, att företagssparandet liksom sparandet i övrigt av skilda anledningar, som har samband med pensionsreformen, kan befaras minska de närmaste åren. En från företagssparandets synpunkt mera ändamålsenlig utformning av varulagervärderingsreglerna vid beskattningen bör med andra ord ingå som ett led i en serie olika åtgärder i syfte att möta en eljest inträdande minskning av det enskilda sparandet.

Vad gäller de statsfinansiella konsekvenserna av en återgång till den s. k. 30-procentregeln för varulagervärderingen från och med nästa års riksdag vill vi särskilt peka på, att den nu genomförda tillämpningen av 40-procentregeln vid 1960 års taxering i icke oväsentlig utsträckning på grund av särskilda, vid tiden för övergången rådande förhållanden har kunnat kompenseras med andra vinstavsättningar. Vi syftar främst på de avsättningar som gjorts till investeringsfonder, föranledda dels av att dessa under den strax föregående konjunkturavmattningen till viss del tömts, varför ett naturligt påfyllnadsbehov förelåg just nu, och dels av att särskilda åtgärder av tidsbegränsat slag genomförts vid samma tidpunkt i syfte att stimulera avsättningar till investeringsfond. Det ligger i sakens natur att ifrågavarande, lagervärderingsreglernas skärpning motverkande förhållanden måste bli av jämförelsevis kortvarig verkan. Men de betyder, att en omedelbar återgång till den året innan gällande 30-procentregeln kan beräknas få en begränsad statsfinansiell verkan. En viss sådan får emellertid förutses för det närmaste budgetåret. Hur stor kan av uppenbara skäl icke beräknas med någon exakthet. Goda skäl skulle därför kunna anföras för att icke införa någon siffra på storleken av inkomstbortfallet för statsverket. För att markera detta kan det dock vara lämpligt att räkna med ett inkomstbortfall av 50 miljoner kronor för det närmaste budgetåret. För det därpå följande budgetåret anser vi av skäl, som angivits ovan, att det inte finns anledning att räkna med något inkomstbortfall.

Med stöd av det anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring av gällande beskattningsregler, att den s. k. 30-procentregeln vid värdering av varulager vid beskattningen åter skall tillämpas från och med 1962 års taxering, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderlig författningstext.

Stockholm den 18 januari 1961

Gustaf Kollberg

C. W. Carlsson

Ebbe Rydén

N. Stenberg

Harry Carlsson